

หัวข้อโครงการวิจัยส่วนบุคคล	การสร้างตัวตนของแม่บ้านประจำสำนักงาน (The “Self” of Female Contracted Office Cleaners)
ชื่อผู้เขียน	นางสาวอรอนงค์ แสงแก้ว (Miss Onanong Sangkaew)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการส่วนบุคคล	รองศาสตราจารย์ ภาวนา พัฒนศรี
ปีการศึกษา	2546

บทคัดย่อ

โครงการการวิจัยส่วนบุคคลฉบับนี้ มุ่งเน้นศึกษาการสร้างตัวตนของแม่บ้านประจำสำนักงาน ซึ่งเป็นอาชีพของผู้หญิงกลุ่มหนึ่ง ที่ต้องใช้แรงงานอยู่ในสำนักงานของบริษัทต่าง ๆ โดยเป็นลูกจ้างของบริษัทรับเหมาทำความสะอาด การศึกษาการสร้างตัวตนของแม่บ้านประจำสำนักงานเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อทำความเข้าใจการจัดวางรูปแบบของพฤติกรรมในการแสดงออกต่อสถานการณ์ทางสังคม เพื่อให้บุคคลที่อยู่รอบข้างยอมรับ ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งพิจารณาชีวิตแม่บ้านประจำสำนักงาน โดยครอบคลุมประเด็น สภาพการทำงาน สภาพครอบครัว และมาตรการคุ้มครองที่แม่บ้านประจำสำนักงานได้รับ

การศึกษาพบว่า แม่บ้านประจำสำนักงานที่เป็นกรณีศึกษาทั้ง 10 คน ย้ายถิ่นมาจากชนบทในแต่ละภาคของประเทศไทย เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ โดยพักอาศัยอยู่กับญาติและคนรู้จัก ในการประกอบอาชีพแม่บ้านประจำสำนักงาน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลความสะอาดภายในสำนักงาน เช่น ทำความสะอาดอุปกรณ์สำนักงาน ดูแลความเรียบร้อยในห้องครัว คอยบริการเครื่องดื่ม จัดหาอาหารสำหรับพนักงานและแขกของบริษัท ต้องเป็นพนักงานเดินเอกสาร และคอยรับใช้ด้านอื่น ๆ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่พนักงานในการปฏิบัติงาน

แม่บ้านประจำสำนักงานส่วนใหญ่เริ่มทำงานประมาณ 07.30 น. และเลิกงานหลังจากพนักงานบริษัทคนสุดท้ายกลับประมาณครึ่งชั่วโมง ได้ค่าจ้าง วันละ 169.00 บาท ซึ่งเป็นค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมายสำหรับการทำงานวันละ 8 ชั่วโมง แต่บางคนต้องทำเหมาวันละ 12 ชั่วโมงโดยไม่ได้รับค่าล่วงเวลา ขึ้นอยู่กับนโยบายของบริษัทรับเหมาแต่ละบริษัทที่กำหนด มีวันหยุด สัปดาห์

ละ1วัน ตามวันหยุดของบริษัทที่เข้าไปทำความสะอาด สามารถลาป่วยหรือลากิจได้ตามกฎหมาย
คุ้มครองแรงงาน และลูกจ้างได้รับการคุ้มครองจากกองทุนเงินทดแทนและกองทุนประกันสังคม

ชีวิตการทำงานของแม่บ้านประจำสำนักงาน ต้องประสบปัญหา ได้แก่ ชนชั้น ซึ่งเกิด
จากความไม่เท่าเทียมด้านการศึกษา และความเหน็ดเหนื่อยในการทำงาน ซึ่งทุกคนรู้สึกว่าจะไม่คุ้ม
กับค่าจ้างที่ได้รับ แม้บางคนได้รับถูกต้องตามกฎหมายแรงงาน

สำหรับบทบาทภายในครอบครัวนั้น แม่บ้านประจำสำนักงาน ทั้ง 10 คน พึงพอใจ
สภาพครอบครัวที่เป็นอยู่ แม้ว่าต้องทำงานเหน็ดเหนื่อยมาจากสำนักงาน และเมื่อกลับถึงบ้านต้อง
ทำงานบ้านดูแลครอบครัว แต่มีความสุขที่ได้ทำแม้ว่าเป็นงานที่ถูกมองว่าไร้ราคาก็ตาม

จากการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่า ภูมิหลัง ประสบการณ์ชีวิต สภาพการทำงานและสภาพ
ครอบครัวของแม่บ้านประจำสำนักงาน มีผลต่อการสร้างตัวตนของแม่บ้านประจำสำนักงาน ซึ่ง
กรณีศึกษาทั้งหมด มีการจัดภาพลักษณะที่ต่างกัน เพื่อให้คนรอบข้างยอมรับเช่น การแต่งตัว
แต่งหน้า การดูแลรักษาความสะอาด การพูดจาและการสร้างบุคลิกภาพให้ดูดีเสมอ

ผู้ศึกษาเสนอแนะว่า แม่บ้านควรสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ สร้างโอกาสให้ตัวเองโดย
การหาความรู้เพิ่มเติม และ ควรเตรียมความพร้อมโดยการหาอาชีพรองรับเมื่ออายุมากขึ้น ส่วน
หน่วยงานของรัฐ ควรตรวจสอบระบบการจ้างงาน และสภาพการทำงานของลูกจ้างของบริษัท
รับเหมาทำความสะอาด และบริษัทผู้ว่าจ้าง นอกจากนั้น สังคมรอบข้างหรือเพื่อนร่วมงาน ควรให้
ความสนใจและให้ความสำคัญแก่อาชีพแม่บ้านประจำสำนักงาน ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม